

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלגה באקדמיה ובסולת פלמו

גליון מס' 852
פרשת חוקת
ה' תמוז התשפ"ו

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהג בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

תעשה התעמלות...

אל מרן הגיע אורח מחו"ל לביקור קצר. האורח אשר מרן מכיר ע"י תרומותיו הרבות למוסדות תורה, הגיע אל מרן אחרי תפילת שחרית, ולאחר ברכת "צפרא טבא", הוסיף מרן ואמר לו: "תעשה התעמלות ופעילות לחזק את גופך..."

הלה שהיה בריא וחסון לא יחס לדברי מרן משמעות מיוחדת, ולא שם לבו אליהם [אולי חשב שמרן למד במעלת שמירת הגוף ולכן אמר לו מרן להתחזק בזה]. והנה לא עברו ימים מועטים והלה קיבל התקף לב פתאומי...

או אז הבין למפרע שמרן צפה זאת מראש, ולכן הזהירו על שמירת בריאותו. כיום, הלה נמצא בשלבי החלמה ב"ה מהחולי אשר נפל עליו בפתע פתאום, ואשר יכול היה להמנע בזכות ראייתו הרחוקה של מרן.

וכבר דרשו חז"ל על הפסוק "ועלה לא יבול", ששיחת חולין של תלמידי חכמים צריכה לימוד, במה נתכוין החכם שאמר כך או כך. ואם אדם יתבונן בדברי רבותיו אז יוכל לדעת מדבריהם חכמה עצה ותבונה, וממילא להינצל ממיני פורעניות המתרגשות לבוא לעולם.

בקיאות בשו"תים

באחד הימים נתעורר דיין הלכתי בעיניי אישות באחד מבתי הדין לעדת בני אשכנז בירושלים, והדיינים ניסו למצוא איזה מקור בפוסקים למקרה הנידון לפנייהם ולא מצאו.

אחד הדיינים הציע שיפנו אל מרן פוסק הדור זיע"א לשאול את פי קודשו בנידון, כי מסתמא דעתו בענין ברורה. אך שאר הדיינים דחו את הצעתו זו בטענה כי לא נאה שדיינים מכובדים ומפורסמים יבואו לשאול אודות מקורות בהלכה!

כעבור כמה ימים הזדמן לאחד מן הדיינים הללו להשתתף בחתונה שמרן זיע"א היה מסדר החופה וקידושין.

לאחר החופה, ניגש הדיין אל מרן זיע"א והציע בפניו את הנידון ההלכתי שמתחבט בו בית הדין.

מרן עמד וחשב כמה שניות, ולאחר מכן החל להרצות בפניו כמה וכמה שמות שו"תים שעוסקים ומדברים בענין שהגיע לפנייהם, ואף הוסיף וציין לו את הסימנים והסעיפים במדויק.

מיותר לציין שהדיין היה נרעש ונדהם מגודל בקיאותו של מרן זיע"א.

בפתח הגליון

הרה"ק אלק מאיר זצ"ל

להשיב את האיזון

קבוצת חסידים הגיעה לשינאוהו, אל הצדיק בעל "דברי יחזקאל" זצ"ל. חקר הצדיק כיצד עברה עליהם הדרך. סיפרו שהלכו רגלי ובכל כפר לביתו של השוחט המקומי, כנהוג. רק בכפר פלוני נאלצו לחפש אכסניה. השוחט סירב להרשותם ללון בביתו. שמע הצדיק, ושמו את הדברים בליבו. כעבור זמן קצר באו אנשי העיר הסמוכה לאותו כפר לבקשו שישבות בעירם, ונעתר להם. השמועה עשתה כנפיים, ומכל רחבי המחוז נהרו העירה לשבות בצילו של הצדיק, לשמוע את הרינה ואל התפילה.

בין הנוהרים היה איש גבה קומה, בעל צורה, ציקלון מזונות בידו האחת ותיק טלית ותפילין בשניה. דרכו עברה באותו כפר. כנהוג, שאל לביתו של השוחט ושם פעמיו לשם. אשת השוחט קידמה פניו: יום חמישי היום, והשוחט עורך סיבוב ביישובים סביב, לשחוט לכבוד שבת... "ברשותך", אמר האיש, "אחכה לשובו באסם". האשה היססה: "בעלי אינו אוהב אורחים, חבל על ההמתנה ועל האכזבה. ישאל כבודו לביתו של הפרנס, שם יארחוהו בכבוד". אבל האיש בשלו: "מסורת היא ללון בביתו של השוחט, אמתין באסם עד שובו".

דלת הבית נסגרה, והוא פנה לאסם. ישב על אלומת קש, הוציא ספר מתיק הטלית והתפילין, ומיד השתפך קול ניגון הערב, שובה הלב. צללי ערב נטו, אפלולית השתררה, ולפתע נפרצה דלת האסם. "מה מעשיך כאן?" רעם קולו של השוחט. "החוצה, משיג גבול שכמותך!" הזר קם על רגליו. "ברשותך", הפציר, "אם אינך מוכן לארחני בביתך, הרשיני לישון כאן, באסם!" "אין על מה לדבר", הקשיח השוחט ליבו.

הזר קיבל את הדין ויצא משער החצר. שאל לביתו של הפרנס והתקבל בכבוד. ערכו לפניו שולחן והציעו לו מיטה, ובבוקר נלווה אל מארחו לתפילה. גם השוחט היה שם, ושיחת הבוקר נסובה על בואו של הצדיק הנערץ לעיר הסמוכה. כל יהודי הכפר התעתדו לנסוע העירה לשבת, ושכרו עגלה. ברצון ניאותו לצרף אליהם את האורח נשוא הפנים.

לקבלת השבת היה בית הכנסת הגדול מלא מפה לפה, ורבים גדשו את החצר והרחבה, מהם שמעו את קול תפילתו של הצדיק שהתנשא כשאגת ארי.

לאחר התפילה הנורגשת עברו הכל על פניו, לקדם בשלום ולהתברך בברכת שבת שלום. גם יהודי הכפר עמדו בתור, ובהגיע תורו של השוחט העיף מבט בפני הצדיק - והתעלף... היה זה האורח אותו גירש בבזיון מחצרו, ואף לא הניחו ללון באסם!

פרצה מהומה, היוזו עליו מים. בפיק ברכיים שב ועמד על רגליו מבוויש ונכלם, והצדיק פתח ואמר: "אכן, התקשיתי להאמין למה שסיפרו אודותך, ובאתי לבדוק בעצמי. לדאבוני, הוברר שצדקו... וכאן ודאי תשאל: האם תמיד, כששומע אני שיהודי אינו נוהג כשורה, פונה אני לאמת את השמועה? ודאי שלא. אך כאן, שונה הדבר. שכן, מדוע נהגו שהשוחט מארח את עובדי הדרכים? משום שהשחיטה עלולה להקחות את רגשותיו לצער וחמלה. הן אמרו שקשורה היא במזל מאדים, מזל שפיכות הדמים. ורגש הרחמים, מסימני היהדות הוא: שלושה סימנים באומה זו, בישנים רחמנים וגומלי חסדים. ואם חלילה, יאבד השוחט את הסממן היהודי של הרחמים ותחלחל לליבו אכזריותו של עשיו, כיצד נאכל משחיתות? והלא שחיטת גוי פסולה..." והוסיף: "כשתמצא לומר, יש לכך רמז בפרשת השבוע, פרשת חוקת: "וימאן אדום נתון את ישראל עבור בגבולו - ויט ישראל מעליו".

אם השוחט, ממזל מאדים, ממאן לתת ליהודי לעבור בגבולו, ואינו מאזן את שפיכות הדמים במעשי חסד והכנסת אורחים - "ויט ישראל מעליו", נוטשת אותו הנקודה היהודית, נאה הוא הסיפור, אך יחטיא את מטרתו אם נאמר לעצמנו: אני איני שוחט, ואיני מגרש אנשים... יתבונן כל אחד ויראה, שבלחץ החיים והטרדות נשחקים רגשות ומופרכים איזונים, וחובה עלינו לעמוד על המשמר. אם ששת ימי המעשה מושכים לחומריות - נקדיש את השבת לרוחניות. אם מנותקים הם מהמשפחה - תוקדש השבת לחיזוק הקשר, ללימוד עם הילדים. תשיב אותנו אל עצמנו, למשפחתנו, ותשיב את האיזון הנכון!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

שמירה מופלאה

רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, בעל ה"חפץ חיים" – מעבר לעובדה, שהיה נזהר מאוד ממה שיוצא מפיו, כך נזהר היה מאוד בכשרות מזונו שיהיה בתכלית ההידור וללא שום פקפוק חלילה.

דבר מאכל שנזקקו לשאול לגביו שאלה הלכתית, דבר שהורה בו חכם – על אף שהתירו, החמיר רבינו ולא היה אוכלו. בשנה האחרונה לחייו מפאת זקנותו כבר לא יכול היה הצדיק לשרת את עצמו! שכן רבינו זכה להאריך ימים ונפטר בהיותו כבן 94 שנים משום כך תלמידים מבני הישיבה ביקשו לסייע לצדיק ולפיכך היו שוהים תדיר בביתו ומשרתים את רבם הצדיק והדגול.

פעם אחת אירע, שהגישו לפניו מרק עוף. נטל ה'חפץ חיים' את הכף, אך בטרם נגעה בשפתיו שאל פתאום: "אמרו נא לי, האם המרק כשר?"...

השתוממו בני הבית למושם השאלה הבלתי צפויה.

"מה פירוש?" תמחו הנוכחים, "הרבנית בעצמה הכינה את המרק!". אולם הצדיק נותר בשלו, תשובה זו לא סיפקה אותו, והוא נמנע מלטעום מן המרק ושוב חזר על שאלתו: "האם בטוחים אתם, שהמרק כשר?"

מכיוון שראו, כי רבנו מתעקש, לא נותרה להם ברירה ופנו הנוכחים לשאול את פי הרבנית, האם המרק כשר. "זו הפעם הראשונה שמציגים בפניי שאלה שכזו!"

התפלאה הרבנית עד מאוד, אולם בהכירה את בעלה הצדיק החליטה בכל זאת לערוך חקירה ודרישה בעניין המרק.

למרבה הפלא, התברר, כי אכן המשרתת טעתה! שני עופות היו בבית, האחד – כשר למהדרין ואילו בעוף השני התעוררה שאלה בדבר כשרותו. העוף נשלח אל אחד הרבנים פוסקי הוראה, שבדק אותו והכשירו.

כהרגלה, בשל העובדה, כי רבנו החמיר בדבר, הורתה הרבנית למשרתת להשתמש עבור רבנו רק באותו העוף, שלא התעוררה עליו שום שאלה הלכתית, ואילו המשרתת החליפה בטעות את היוצרות ובישלה את העוף, שהתעוררה לגביו השאלה – והרבנית הכינה ממנו את המרק.

ה"חפץ חיים" בגודל מעלתו ושמירתו הרגיש בדבר, וכמובן סייעו לו מן השמים, לבל ייכשל בדבר שהחמיר בו!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"זאת חקת התורה" (יט, ב).

על פרשת פרה אדומה אמר שלמה המלך בחכמתו (קהלת ז): "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני!"

משל למה הדבר דומה? – אמר המגיד מדובנא – לעשיר כפרי אחד שרצה לנסוע עד סוף העולם.

אמר ועשה! הכין מרכבה רתומה לסוסים אבירים וחזקים, אוכל וצידה לדרך. לאחר מכן עלו הוא ומשרתו למרכבה, ויצאו למסע אל סוף העולם... ביום הראשון לנסיעתו, נסע העשיר שלוש מאות פרסאות, ולעת ערב עצר כדי לנוח במלון.

במלון ישב העשיר על יד השולחן והשתתף בשיחת האורחים ובסיפורי מסעותיהם. כל אחד מהם תיאר באוזני חבריו את מטרות מסעו, כמה כבר נסע, וכמה עוד עליו לנסוע.

אני – קפץ העשיר ואמר – נוסע לסוף העולם, וכבר עברתי היום שלוש מאות פרסאות!

שוטה שכמוך – צחקו כולם – האינך יודע כי העולם הוא עגול? אין אתה מתקרב לסיום מסעך כלל, כי ככל שתרחיק ותסע, כן ירחק ממך סוף העולם...

כן הוא גם הנמשל – סיים המגיד – שלמה המלך חפץ להבין את סודות התורה, אולם, ככל שלמד, הבין כי התורה עמוקה מני ים. משום כך אמר: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני!"

"זאת התורה אדם כי ימות באהל" (יט, יד).

הגאון רבי אפרים זלמן מרגליות, ידוע היה בגאונותו הגדולה בתורה. עם זאת, ניהל עסקים מסועפים, ונודע גם כעשיר מופלג – תורה וגדולה במקום אחד.

פעם אחת באו לביתו כמה סוחרים ובפיהם הצעת עסק.

רבי אפרים זלמן ישב באותה שעה בחדרו, והיה עמל על דברי הגמרא, ומשום כך סירב להפגש עמם.

הדבר אינו סובל דחוי – אמרו הסוחרים לרבנית – אמרי לרב כי אם לא יקבל אותנו לפגישה עכשיו, עלול הוא להפסיד ממון רב!

נכנסה הרבנית אל חדרו ומסרה לו את דבריהם.

בפרשת חקת – השיב לה הרב – נאמר: "זאת התורה אדם כי ימות באהל", בשעה שאדם יושב ועוסק בתורה, עליו לשים עצמו כמת לגבי כל עניני העולם הזה, על כן איני מוכן לפגוש בסוחרים אלה עכשיו!

הלכו הסוחרים לדרכם, ואמנם, מכיוון שלא קיבל את הצעתם, הפסיד רבי אפרים זלמן הפסד עצום של אלפי זהובים.

אשרי ואשרי חלקי – שמח הרב – על שזכיתי לשלם היום אלפי זהובים, תמורת דף גמרא...

ביני לבני

הרה"ג **יחיאל פליסקין** שליט"א מח"ס "שתולים בבית השם" ועוד

התדר היהודי (ה)

נושאים ניטורליים כדאי לדבר איתם גם סביב נושאים

ניטורליים, שאינם קשורים ישירות אליהם. כשהמסר תיאורטי – הוא נכנס הרבה יותר טוב.

לדוגמא: נניח שנכנסתם לחתונה מסוימת, ולא רקדתם שם.

לאחר מכן הילדים אומרים: "איזה יפה היה".

והאב אומר: "נכון היה יפה, אבל לטעמי הבחורים רקדו בצורה לא יהודית. הרגליים המונפות אל על, התנועות החדות, משהו שם לא הריח לי יהודי".

והילדים שואלים: "אבל אומרים שזו ישיבה טובה ומבוקשת, אז איך זה יתכן?" האב: "אינני יודע לענות על כך, אבל משהו בתוכי צועק שזה לא מרגיש לי יהודי".

שיח כזה יאפשר להם לקלוט יותר את התדר היהודי, כי זה לא 'מאיים' עליהם באופן ישיר.

למה אנחנו מפסידים? כי אנחנו מתווכחים! בויכוח – אנחנו 'מוכרחים' לשכנע ולנצח היום. בויכוח – אנחנו לא נותנים מקום והקשבה לצד השני, אלא רק משמיעים את האמת שלנו. התוצאה = כולו הפסד. לעומת זאת בדיון – אנחנו לא לחוצים לנצח, רק רוצים את הזכות להשמיע את דעתנו. זה הכל. בדיון – אנחנו

בהחלט נותנים הקשבה ומקום לצד השני, כי גם הוא רוצה להשמיע את דעתו. ובקיצור, דיון זה החלפת דעות בין אנשים, כשכל צד שומע את רעהו, ומסביר לו יחד עם זאת, במה הוא סובר אחרת ממנו. והוא מוסיף: 'מותר לך לסבור אחרת ממני. זו דעתך, וזו דעתי, והכל טוב'. ובכן, הורים יקרים. אם תנהלו דיון עם המתבגרים, ותחליפו עמם דעות מתוך כבוד הדדי – בסופו של דבר הם יקלטו את התדר היהודי. ולמה? כי אתם לא באמת 'שווה בשווה'. ה"דעות" של הילדים – הם אוסף של דעות, רגשות, לחצים חברתיים, ויצרים שונים. כשכל אלו מתחלפים לפי עונות השנה והטרנדים השונים. ואילו הדעות שלכם – הן (יחסית) מוצקות, הגיוניות, מבוססות ואמיתיות.

בסופו של דבר, אם אתם דוברים אמת מספיק זמן, אזי "ניכרים דברי אמת"!